

עדכונים בחינוך

אגף א' חינוך ילדים ונוער בסיכון

עובדי אגף יקרים,

בחודשים האחרונים מתחילים להופיע מאמרים של ספרות מחקרית בנושא למידה מקוונת בחירום. גם תהליכים של פרסום מחקרי עוברים שינוי כדי להנגיש את הידע בזמן אמת לעוסקים בחינוך. לפניכם מובאים מעט ממצאים ממחקרים אלו. בתקופה הקרובה אשתדל לשלוח אליכם עדכונים בנושא.

חיים מויאל

Self-regulated learning in online learning environments: strategies for remote learning

הכוונה עצמית בלמידה מרחוק

Carter Jr, R.A., Rice, M., Yang, S. and Jackson, H.A. (2020).

מאמר עכשווי העוסק בתרגום הידע התאורטי והאמפירי בנושא הכוונה עצמית בלמידה מקוונת. ישנם מספר הנחות יסוד:

מוטיבציה ושליטה על הלמידה: מסגרות תיאורטיות של הכוונה עצמית בלמידה לרוב כוללות שלושה מרכיבים (תכנון, ביצוע ורפלקציה). ההנחה היא כי בתנאים סביבתיים מתאימים הלומד יכול לקחת אחריות על תהליך הלמידה שלו והמוטיבציה היא אלמנט מרכזי המשפיע על הלמידה.

קוגניציה ולמידה מובנית: יצירת פיגומים לתהליכי למידה בהכוונה עצמית בכיתה באה לידי ביטוי:

- תמיכה של המורה ביצירה של סביבת למידה אפקטיבית
- זמינות של כלים לארגון תכנים ופעילויות
- הערכה עצמית באמצעות רפלקציה
- פיתוח של מיומנויות ניטור

מתוך מחקר עדכני, עולות ארבע אסטרטגיות שעשויות להיות אפקטיביות בקידום הכוונה עצמית בלמידה מרחוק:

רפלקציה עצמית על הלמידה המקוונת:

- יצירה של פיגומים
- ניטור של המעורבות של התלמיד בתהליך הלמידה דרך האינטראקציה שלו עם חומרי הלימוד.
- תמיכה רגשית וחברתית במשפחות

למידה מקוונת מתוך פוסט של הארוורד: איך מורים יכולים לאמץ פרקטיקות הוראה ממוסדות השכלה גבוהה

10 טיפים שניתן ללמוד מכך:

1. בחר/י את הפלטפורמה הדיגיטלית בה אתה מלמד על פי המטרות שלך כלפי הלומדים.
2. למד/י את תלמידך ומה המגבלות הטכנולוגיות שלהם.
3. שתף/י את התלמידים בעיצוב הפלטפורמה הדיגיטלית בה לומדים - כיצד יותר נוח להם ללמוד מרחוק, האם הם מעדיפים שיעור סינכרוני או א-סינכרוני וכו'.
4. קבע/י נורמות למידה - האם שואלים שאלות בצ'אט או אולי מצביעים..
5. אפשר/י זמן לתלמידים לפעילות חברתית וגם להשתטות תוך כדי הלמידה.
6. יש לקבוע ציפיות ברורות: חשוב שהתלמיד ידע מה המשימות שלו על מנת להצליח, ועל המורים להיות גמישים עם המדדים.
7. יש לפתח דרכים חדשות לעידוד מעורבות התלמידים בשיעור - למצוא טכנולוגיות שונות לכך.
8. חשוב לשמור על שיעורים קצרים של עשר דקות (הקניית חומר).
9. מומלץ להשתמש בסקרים על מנת לראות אם אכן התלמידים מתקדמים בלמידה.
10. ערבי/י את ההורים בתהליך - תבקש/י את שיתוף הפעולה שלהם.

קצת על הנעשה בעולם - מחקר בנושא עקרונות פדגוגיים להוראה ולמידה במכשירי קצה ניידים

בין השנים 2017-2020 נעשה בקפריסין, אוסטרליה, אירלנד, אנגליה, הולנד ובלגיה מחקר בנושא עיצוב והערכה של פדגוגיות חדשניות במכשירי קצה ניידים. בעקבות משבר הקורונה, המחקר החל להתמקד בהשפעות הלמידה מרחוק במערכות החינוך במדינות אלו. המאמר מתאר את המעבר ללמידה מרחוק בכל מדינה על מנת לזהות מגמות, תמות וטכנולוגיות משותפות. הם פיתחו 21 עקרונות פדגוגיים אשר מעוגנים בחמש תמות: גמישות, אותנטיות, שיתוף פעולה, ניידות ובחירה.

כמה ממצאים מעניינים:

- נראה כי ברוב המדינות היה חשש מגדילה בפערים לימודיים בין אוכלוסיות חזקות לחלשות.
- רוב צוותי ההוראה נכנסו לחרדות רבות בעקבות הלמידה מרחוק.
- כלל המדינות השקיעו משאבים רבים באמצעי קצה לתלמידים.
- רוב המורים בששת המדינות העתיקו את מבנה הלמידה בכיתה המסורתית ללמידה מרחוק.

למאמר המלא:

https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/ILS-04-2020-0089/full/pdf?casa_token=Vb3rBKDUf8AAAAA:ALEWreInZ_ZYfw3-KEFE18TfnwKxjYsDnvk2dZuGpqhol7CJDP-qv6CCdxZERj6tnpgpidXxvNuGa8jd1JFfzZqZc4GXmBQQYKsVqgxJm_0HxDUvM2ME

פדגוגיה מוטת עתיד

2030

מגמות אתגרים

עקרונות והמלצות

אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

חינוך רלוונטי במציאות משתנה יכול להפוך את העולם לטוב יותר. חינוך זה מסתמך על עיצוב עתיד חינוכי רצוי, לאור הבנת מגמות המציאות המשתנה ונקיטת פעולות להגשמתו כבר בהווה. בגיליון זה ניתן ללמוד על מודל הפדגוגיה מוטת העתיד, העקרונות, המגמות, האתגרים והזממנויות הנוצרות מהמודל.

"היחידה לפדגוגיה מוטת עתיד באגף מו"פ פיתחה את תפיסת פדגוגיה מוטת עתיד כמצפן מערכתי לחינוך רלוונטי במציאות משתנה. תפיסה זו מעודכנת באופן מתמיד על ידי היחידה כדי לשכללה ולהתאימה למציאות המשתנה". מהדורה זו היא השלישית במספר. תפיסת הפדגוגיה מוטת העתיד (פמ"ע) נועדה לסייע למערכת החינוך להתמודד עם האתגר של רלוונטיות החינוך במציאות משתנה. התפיסה מכונה "פדגוגיה מוטת עתיד", שכן היא מציעה לפעול בהווה אך מתוך מבט הצופה קדימה אל העתיד. תפיסה זו, מניחה כי עולם החינוך מושפע מהמגמות בתחומים השונים של המציאות החיצונית בה הוא פועל. תפיסת הפמ"ע מציעה הפעלה של ששה עקרונות פעולה כלליים שזוהו כמסייעים להתמודדות עם מציאות משתנה במגוון תחומי חיים.

המציאות הקיימת היום דורשת מארגוני חינוך שונים, ביניהם מסגרות האגף, להשתנות בקצב מהיר ולהתאים את עצמם למציאות המשתנה על מנת לספק חינוך רלוונטי. **אנו מזמינים אתכם לקרוא ולחשוב כיצד מודל למידה זה יכול להשתלב עם תפיסת האגף "פדגוגיה טיפולית" וכיצד ניתן להתאימו למסגרות שלנו?**

ניתן לקרוא את הרחבה של נושא זה באתר אגף מו"פ*

חג שמח ושנה טובה

החומרים באדיבות ובשיתוף המדען הראשי - משרד החינוך